

NOTA Natuurpunt

van	Natuurpunt	aan	
datum	7 maart 2017	status	
onderwerp	Standpunt Natuurpunt over de goedgekeurde soortbeschermingsprogramma's		

Achtergrond

Volgens het Soortenbesluit kan de Minister soortbeschermingsprogramma's (SBP's) opstellen voor bedreigde of beschermde soorten: vijfjarige programma's met soortbeschermingsmaatregelen die deze soorten in een goede staat van instandhouding moeten brengen en houden. Natuurpunt is, net zoals alle andere belanghebbenden, vertegenwoordigd in de stuurgroep die de opmaak van de SBP's begeleidt. Dit wil niet zeggen dat al onze opmerkingen worden meegenomen, en dus bijgevolg, dat het eindproduct altijd inhoudelijk naar onze normen voldoet. Indien het programma volgens ons onder de lat is op een bepaald punt, dienen wij een officieel minderheidsstandpunt in zodat de Minister op de hoogte is van ons standpunt.

In dit document vind je een overzicht van de goedgekeurde SBP's en een korte inhoudelijke appreciatie/standpunt van Natuurpunt.

Meer informatie over SBP's, zoals de definitieve documenten, vind je op de [website van ANB](#).

Bever

goedgekeurd op 27/05/2015

<https://www.natuurenbos.be/SBPbever>

Het SBP Bever is geen soortbeschermingsprogramma maar een beheerregeling: het plan focust op afspraken en voorwaarden om bevers te verplaatsen indien er zich overlast voordoet. Het SBP is er dan ook vooral om - op vraag van de waterbeheerders - bevers makkelijker te kunnen wegvangen bij overlast.

Voor Natuurpunt moet een SBP actieve beschermingsmaatregelen bevatten die leiden tot de goede staat van instandhouding van een soort (zoals ook in de wetgeving opgenomen). Zo vraagt Natuurpunt een duidelijk afwegingskader voor het omgaan met conflicten, duidelijkheid over bestaande schade en de "aanvaardbaarheid" daarvan en maatregelen om de soort te beschermen en een gezonde staat van instandhouding te krijgen. Ook voor de bever zijn er immers acties wenselijk, hoewel de bever het inderdaad beter doet maar nog altijd bedreigd is.

Grauwe kiekendief

goedgekeurd op: 21/12/2015

<https://www.natuurenbos.be/SBPgrauwekiekendief>

SBP Grauwe kiekendief genoot brede consensus bij de opmaak. Het plan leidde tot de introductie van de succesvolle maatregel 'vogelakker' als nieuwe beheerovereenkomst (VLM) vanaf 2017 en tot de aanstelling van twee gebiedscoördinatoren die natuurstudie-werkgroepen met kennis van zaken in hun consortium opnamen. Ook de Stichting Werkgroep Grauwe kiekendief, Europese expert in de materie, is bij het SBP betrokken voor onderzoek en begeleiding van vrijwilligers.

De komende vier jaar zal zo'n 100ha 'vogelakker' worden aangelegd door landbouwers in de meest kansrijke akkergebieden voor kiekendieven. Aan het huidige tempo (in 2017 werden de eerste 24ha aangelegd) mag het halen van de oppervlakte-doelen geen probleem zijn. De grauwe kiekendief koloniseert landbouwgebieden als een 'opportunist' en zal bij goed uitgevoerde terreinmaatregelen zijn komst als broedvogel naar verwachting niet langer uitstellen.

Hamster

goedgekeurd op: 21/12/2015

<https://www.natuurenbos.be/SBPhamster>

Ondanks de soortbescherming-acties in het verleden heeft de wilde hamster zich in Vlaanderen terug getrokken in één laatste bolwerk in Limburg. Het huidige SBP vraagt daar ook een gerichte inspanning zodat een voldoende groot leefgebied de instandhouding van de soort kan garanderen. Natuurpunt heeft bij de opmaak van het SBP mee voor de doorbraak gezorgd: naast het onder beheerovereenkomst brengen van kerngebieden (35ha) zou het maximaal investeren in hamstervriendelijk beheer mét behoud van productie (90ha) het plan tot een haalbare kaart voor de landbouw moeten maken.

Harde garanties zijn er niet, want het plan steunt op de vrijwilligheid van deze nieuwe beheerovereenkomsten (VLM). De aanstelling van een gebiedscoördinator moet het afsluiten van beheerovereenkomsten faciliteren. Bij de vertaling van het SBP in beheerovereenkomsten is de instapdrempel voor de maatregel 'hamstervriendelijk beheer' hoog komen te liggen. Daarnaast blijft ook de voornaamste landbouworganisatie een koele minnaar van dit SBP.

Gezien de planning van het SBP heel strak is (in 2018 moet al 50ha leefgebied afgesloten worden) en de Europese druk hoog, vindt Natuurpunt dat ANB de vinger op de pols moet houden tijdens het lopende proces en zo nodig nieuwe maatregelen moet nemen om dit SBP van de laatste kans succesvol te doen landen.

Kwartelkoning

goedgekeurd op: 21/12/2015

<https://www.natuurenbos.be/SBPkwartelkoning>

Het SBP Kwartelkoning was het eerste voorbeeld van een productieve samenwerking rond het lokaliseren van doelen (aantal broedparen). Door toepassing van principes zoals werk van werk maken en zuinig ruimtegebruik, werden de resterende doelen voor Kwartelkoning gealloceerd in Sigma Demer en in het SBZ IJzervallei waar op dat moment nog geen S-IHD voor waren opgemaakt.

Gladde Slang

goedgekeurd op 17/10/2016

<https://www.natuurenbos.be/SBPgladdeslang>

Het SBP Gladde slang zet de G-IHD doelstellingen om naar concrete populatiedoelstellingen en daaraan gekoppeld oppervlakte-doelen. Om deze doelen te realiseren, zal men extra leefgebied creëren én verbindingen aanleggen. In vijf jaar tijd zal 33% van het extra leefgebied (i.c. 33% van 300-310ha) en 20% van de verbindingen. Natuurpunt vroeg om conform de bepaling in OD 49 van de beleidsnota "omgeving" van minister Schauvliege 70% van de benodigde maatregelen in uitvoering te brengen tegen 2020. Dit werd niet gevolgd.

Heivlinder

Goedgekeurd op 19/12/2016 <https://www.natuurenbos.be/beleid->

[wetgeving/natuurbeheer/soortenbescherming/soortenbeschermingsprogramma's/heivlinder](https://www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/natuurbeheer/soortenbescherming/soortenbeschermingsprogramma's/heivlinder)

Natuurpunt vindt dit SBP een positieve stap voorwaarts. In zes grote behoudseenheden zal het leefgebied van Heivlinder (duinen en heiden) worden verbeterd en uitgebreid. Daarnaast zullen stapstenen worden ingericht om de connectiviteit te verbeteren en zullen beheerders en private eigenaars worden geïnformeerd over quick wins. Het doel: het versterken en uitbreiden van de 13 bestaande metapopulaties en enkele kleinere populaties. In het SBP wordt ook rekening gehouden met de impact van klimaatverandering op deze soort; daarin is dit SBP uniek. Beheerders van natuurgebieden, zoals Natuurpunt, spelen een belangrijke rol: Zij zullen de volgende jaren hun beheerplannen Heivlinder-proof maken.

Noot: soort is habitattypisch voor: vijf habitats (heiden en landduinen: 2310, 2330, 4030 en 5130 en kustduinen: 2130*)

Knoflookpad

Goedgekeurd op 19/12/2016

<https://www.natuurenbos.be/beleid->

[wetgeving/natuurbeheer/soortenbescherming/soortenbeschermingsprogramma's/knoflookpad](https://www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/natuurbeheer/soortenbescherming/soortenbeschermingsprogramma's/knoflookpad)

Het SBP knoflookpad is de laatste reddingsboei voor deze ernstig bedreigde soort. Het zet de maatregelen binnen én buiten speciale beschermingszones op scherp zoals het tegengaan van eutrofiëring, het voorzien van extra leefgebied (open poelen en heide) en

aanleggen van verbindingen. Ook opkweek en uitzet wordt voorgesteld als maatregelen, net omdat de soort het zo slecht doet.

De globale doelstelling voor de volgende 5 jaar werd echter op 20% gelegd; dit betekent dat de volgende vijf jaar maar 20% van de maatregelen zal worden uitgevoerd die nodig zijn om de soort in een goede staat van instandhouding te brengen zonder enige onderbouwing. Daarom nam Natuurpunt een officieel minderheidsstandpunt in bij dit SBP.

Natuurpunt heeft een officieel minderheidsstandpunt bij dit SBP:

Natuurpunt kan niet akkoord gaan met de doelstellingen van het voorliggende plan, omdat ze in tegenspraak zijn met de bepaling in OD 49 van de beleidsnota "omgeving" van minister Schauvliege, die stelt dat tegen 2020 "70% van de benodigde maatregelen in uitvoering is om tegen 2050 alle Europees te beschermen soorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen."

Om deze taakstelling te bereiken, is het duidelijk dat minstens in alle ter goedkeuring voorgelegde SBP's, de 70% grens moet gehaald worden (gezien bvb een hele reeks SBP's en dus maatregelen naar verwachting niet in uitvoering zal zijn tegen 2020).

Voorliggend plan bevat ons inziens niet alle maatregelen die noodzakelijk zijn om tegen 2050 "alle Europees te beschermen soorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen" (zie bvb de beperkingen inzake verbindingen). Bovendien liggen de doelstellingen, daar waar ze wel gekwantificeerd worden, zeer veraf van de beoogde 70%. Natuurpunt meent dan ook dat de doelen en dus de bijhorende middelen, naar boven aangepast moeten worden om ze in lijn te brengen met het regeringsbeleid.

Roerdomp

Goedgekeurd op 19/12/2016 <https://www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/natuurbeheer/soortenbescherming/soortenbeschermingsprogrammas/roerdomp>

Het SBP roerdomp strandde op een compromis voor alle partijen. Niet alle doelen (lees: broedparen Roerdomp) zijn immers gealloceerd door de S-IHD besluiten. Via dit SBP moest dus bepaald worden waar natuur zou worden ingericht om deze extra broedparen een plaats te geven. Uiteindelijk werden de resterende doelen gealloceerd in Pulderbos-Krabbelshof (1-2 broedparen), Retie-Geel-Mol (1 bp), de IJzervallei (2 bp) en in het Vinne en omgeving. In het Vinne en Klein Vinne werden 1 tot 2 broedparen gealloceerd terwijl voor de andere deelgebieden van dit complex een bijkomende actie werd opgenomen om de haalbaarheid + impact van vernatting op aanpalende landbouw beter in beeld te brengen, zodat er in SBP 2 (binnen 5 jaar) een finale uitspraak over dit gebied kan gedaan worden.